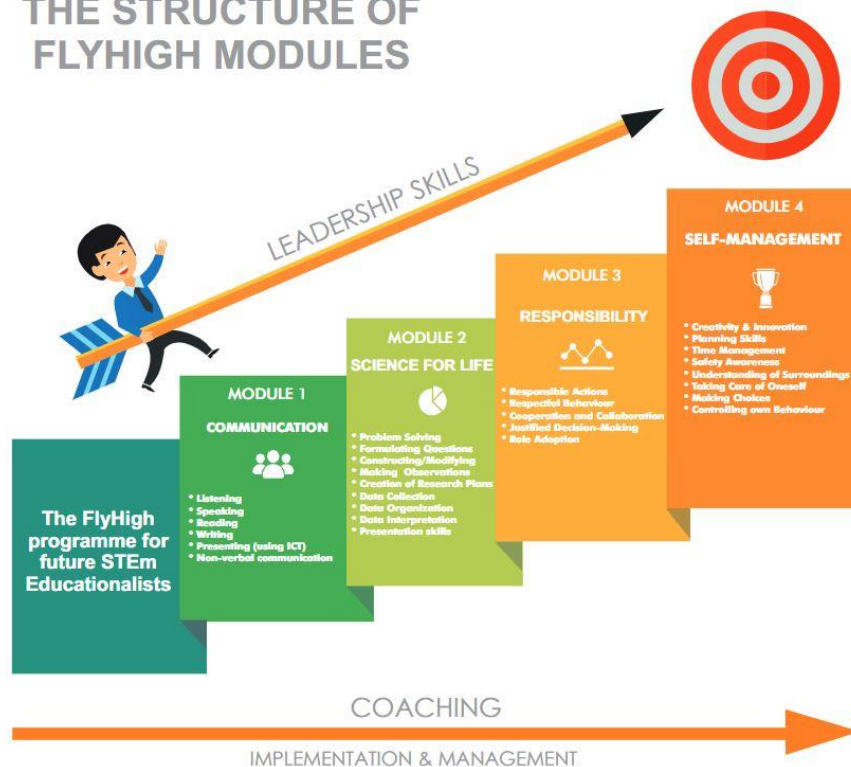

MODUULI 4 – ITSENSÄ JOHTAMINEN TOTEUTUSOHJE

Käsikirja High Fliers -moduulin 4 toteuttamiseen.

Ivo Pilar, yhteiskuntatieteiden instituutti, Kroatia 2023

THE STRUCTURE OF FLYHIGH MODULES

ERASMUS+ High-Fliers – Highly Interactive Guidance Helpful for Leadership in Educationally Relevant Skills

This project has received funding from the Erasmus+ Programme, Key Action 2: Strategic Partnerships under grant agreement number 2020-KA203-12

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Sisällys

MODUULIN 4 TAVOITTEET	3
MODUULIN 4 RAKENNE	4
JOHDANTO	5
TOIMINNAN RAKENNE	5
ALUSTAVA SKENAARIO	5
OPPITUNTI 1. STEM-OPETTAJAN AMMATILLINEN ITSEANALYYSI	6
1.1. TAVOITTEET	6
1.2. TOIMINNAN RAKENNE	6
1.3. MATERIAALIT	6
OPPITUNTI 2. STEM-OPETTAJIEN LUOVUUS JA INNOVOINTI	12
2.1. TAVOITTEET	12
2.2. TOIMINNAN RAKENNE	12
2.3. MATERIAALIT	12
OPPITUNTI 3. AMMATILLISET PÄÄTÖKSENTEKO- JA SUUNNITTELUTAIDOT	17
3.1. TAVOITTEET	17
3.2. TOIMINNAN RAKENNE	17
3.3. MATERIAALIT	17
OPPITUNTI 4. AMMATILLISEN ITSEJOHTAMISEN ESTEET	24
4.1. TAVOITTEET	24
4.2. TOIMINNAN RAKENNE	24
4.3. MATERIAALIT	24
MODUULIN PÄÄTTÄMINEN	26
TOIMINNAN RAKENNE	26
MATERIAALIT	26
LÄHTEET	27
LIITTEET	28
KIITOKSET	40

MODUULIN 4 TAVOITTEET

Tämän moduulin jälkeen opiskelijoiden tulee osata:

- soveltaa taitoja, jotka ovat tärkeitä itsensä analysoimiseksi ja ymmärtämiseksi ammatillisella alalla ja sen ympäristössä
- soveltaa taitoja, jotka ovat tärkeitä oman ammatillisen käyttäytymisen ja kehittymisen hallitsemiseksi sekä itsestään huolehtimiseksi ammatillisessa ympäristössä
- analysoida omaa luovuuttaan ja innovaatiotaitojaan ja soveltaa tekniikoita luovuuden esteiden voittamiseksi ja luovan ajattelun ja ongelmanratkaisun parantamiseksi ammatillisessa työssä ja siinä kehittämisessä
- ymmärtää päätöksentekoprosessia, analysoida päätöksenteon esteitä ja soveltaa tekniikoita päätösten ja valintojen tekemiseen ammatillisessa työssä ja kehityksessä
- ymmärtää suunnitelmien tekoprosessin, analysoida suunnittelun esteitä ja soveltaa suunnittelutekniikoita ammatillisessa työssä ja kehittämisessä
- ymmärtää ajanhallinnan periaatteet, analysoida ajanhallinnan esteitä ja soveltaa ajanhallinnan tekniikoita

MODUULIN 4 RAKENNE

Toiminta	Johdanto (45 min)	Oppitunti 1. Ammattimainen itseanalyysi (90 min)	Oppitunti 2. Opettajien luovuus ja innovointi (90 min)	Oppitunti 3. Ammattimainen päätöksenteko ja suunnittelu (90 min)	Oppitunti 4. Ammatillisen itsejohtamisen esteet (90 min)	Moduulin lopettaminen (45 min)
Esittelyvideo	+					
Skenaarion asettaminen	+		+	+		
Teoreettinen osa		+	+	+	+	
Harjoitukset ja työpajat oheismateriaaleineen ja monisteineen		+	+	+	+	
Kotitehtävät		+		+		
Yhteenveto, arviointi, johtopäätös						+

Skenaarion asettaminen	Kontekstualisointi / Tutkimusvaihe	Moduulin päättäminen, yhteenveto
LUMA-aineiden opettajan paikan hakeminen LUMA-aineisiin erikoistuneessa ja menestyvässä koulussa	Uutena opettajana suoritetaan seuraavia tehtäviä: (1) suunnitelman laatiminen varojen keräämiseksi koulun LUMA-aineiden opetuslaboratoriota varten; (2) Opiskelijan valinta mentorointiin ja opiskelijan tukeminen projektisuunnitelman laatimisessa aikatauluineen	Kehittää taitoja ja soveltaa itsensä johtamisen tekniikoita, joita voidaan käyttää oman työn ja uran hallinnassa ja itsensä johtamisen parantamiseksi

JOHDANTO

TOIMINNAN RAKENNE

Toiminta	Aika
Moduulin rakenteen, sisällön ja tavoitteiden kuvaus	15 minuuttia
Skenaarion asettaminen	15 minuuttia

ALUSTAVA SKENAARIO

Kun osallistujat ovat tutustuneet moduulin 4 rakenteeseen, sisältöön ja tavoitteisiin heille esitetään moduulin 4 alustava skenaario. Tätä ensimmäistä skenaariota käytetään oppitunnin 1 tehtävissä, ja siihen liittyy vastaavat seurantaskenaariot tehtävissä 2 ja 3.

Moduulin 4 skenaario:

STEM-opettajan paikka on avattu pienessä yksityisessä koulussa, joka keskittyy STEM-koulutukseen, joka on erittäin menestyvä ja palkittu oppilaidensa erinomaisista saavutuksista STEM-oppiaineissa. Koulu tukee vahvasti LUMA-aineiden opettajia ja LUMA-aineiden oppilaita. Tämän koulun opiskelijat pärjäävät hyvin STEM-aineiden kansainvälisissä kokeissa, he osallistuvat ja saavat palkintoja kansallisissa ja kansainvälisissä STEM-koulukilpailuissa, he voittavat myös palkintoja innovatiivisista tuotteista ja ideoista, ja suuri osa tämän koulun opiskelijoista päättää jatkaa opintojaan ja edelleen työuraa STEM:n parissa.

Haluat hakea LUMA-aineiden opettajaksi tähän kouluun ja haet tätä paikkaa. Osana hakemustasi tähän työhön sinun on kirjoitettava ja toimitettava itse-esittelykirje, jossa sinun on kuvattava itseäsi yksityiskohtaisesti sekä ammatillisesti että henkilökohtaisesti, olemalla mahdollisimman rehellinen ja kriittinen.

OPPITUNTI 1. STEM-OPETTAJAN AMMATILLINEN ITSEANALYYSI

1.1. TAVOITTEET

Tämän oppitunnin jälkeen oppilaiden pitäisi osata:

- soveltaa itseanalyysitekniikoita tunnistaakseen omat henkilökohtaiset että ammatilliset vahvuutensa ja heikkoutensa
- tunnistaa mahdollisuuksia ja uhkia työssään ja urallaan
- kuvata, määritellä ja ymmärtää ammatillista itsetuntemusta
- tunnistaa itsetuntemuksen merkityksen työssä ja siinä kehittämisessä
- osoittaa itsetuntemusta ammatillisissa olosuhteissa

1.2. TOIMINNAN RAKENNE

Toimintaa		Aika
Henkilökohtainen SWOT-analyysi työuralla	Harjoituksen esittely	5 minuuttia
	Henkilökohtaisen SWOT-analyysin suorittaminen ammatillisella alalla	35 minuuttia
	Toiminnan pohdinta	10 minuuttia
Joharin ikkuna -tehtävä	Harjoituksen esittely	5 minuuttia
	Joharin ikkuna -tehtävän toteutus	25 minuuttia
	Toiminnan pohdinta	10 minuuttia
Kotitehtävä	LUMA-aineiden opettajan hakemuksen kirjoittaminen	90 minuuttia

1.3. MATERIAALIT

Johdanto ja keskeisten termien määritelmät

Itseanalyysi voidaan määritellä laajasti itsensä tutkimiseksi ja omien ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen ymmärtämiseksi paremmin (APA Dictionary of Psychology, n.d.).

Itseanalyysi edistää **itsetuntemusta** eli ymmärrystämme omista tunteistamme, tarpeistamme, vieteistämme, arvoistamme ja tavoitteistamme, vahvuuksistamme ja heikkouksistamme sekä niiden vaikutuksesta itseemme ja muihin ihmisiin (Goleman, 2019). Itsetietoisuus on kaksiosainen käsite - se viittaa *sisäiseen itsetietoisuuteen, joka edustaa sitä, kuinka selkeästi näemme itsemme, ja* ulkoiseen itsetietoisuuteen, joka edustaa ymmärrystä siitä, miten muut ihmiset näkevät meidät (Eurich, 2019). Itsetuntemuksen kehittyminen edellyttää siis ymmärrystä itsestämme sekä näkemystä siitä, miten kohtaamme toiset. Itsetuntemusta pidetään tärkeänä paitsi henkilökohtaisessa mutta myös työelämässä, ja se liittyy yksilön käyttäytymiseen, suorituskyykyyn ja tyytyväisyyteen ammatillisissa

olosuhteissa - esimerkiksi sillä on myönteisiä vaikutuksia päätöksentekoon, luovuuteen, työsuoritukseen ja tyytyväisyyteen sekä johtamisen tehokkuuteen (esim. Eurich, 2109, Goleman, 2000; Lontoo et al., 2023).

Itsetuntemuksemme parantamiseksi on hyödyllistä harjoittaa itseanalyysiä eli pyrkimyksiä analysoida itseämme ammatillisesti sekä analysoida ammatillista ympäristöämme. Itseanalyysi on tärkeä ensimmäinen askel oman koulutuksen, uran ja työn hallinnassa. Tällä oppitunnilla käytetään kahta hyödyllistä tekniikkaa ammatilliseen itseanalyysiin - henkilökohtainen SWOT-analyysi ammatillisella alalla ja Joharin ikkuna -tehtävää. Henkilökohtainen SWOT-analyysi auttaa ymmärtämään paremmin henkilökohtaisia vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia työssä ja työuralla. Joharin ikkuna auttaa ymmärtämään paremmin näitä seikkoja sekä sitä, miten näemme itsemme että sitä, miten muut ihmiset näkevät meidät.

Henkilökohtainen ja ammatillinen SWOT-analyysi

Harjoituksen esittely

SWOT-analyysi (lyhenne sanoista vahvuudet (strengths), heikkoudet (weakness), mahdollisuudet (opportunities) ja uhat (threats)) on työkalu, jota monet yritykset ja organisaatiot käyttävät strategisessa suunnittelussaan. SWOT-analyysin kehystä voidaan kuitenkin käyttää myös henkilökohtaisella tasolla, jotta saadaan parempi käsitys itsestään ammatillisessa mielessä. Henkilökohtaisessa SWOT-analyysissä analysoimme henkilökohtaisia tai sisäisiä vahvuksiamme ja heikkouksiamme sekä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia, joita kohtaamme elämässämme. Tämä menetelmä voi auttaa yksilöä ymmärtämään sekä positiivisia että negatiivisia puolia itsestään sekä mahdollisuuksia ja rajoituksia elämässään.

Henkilökohtaisen SWOT-analyysin suorittaminen

Osallistujien on suoritettava henkilökohtainen SWOT-analyysi STEM-opettajan näkökulmasta. Liitteenä 1 on malli, joka sisältää kysymyksiä, jotka voivat auttaa heitä muistamaan ja tunnistamaan kunkin kategorian sisällöt - vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Tämän mallin avulla osallistujien tulisi laatia luettelo sisäisistä vahvuuksistaan ja heikkouksistaan sekä ulkoisista mahdollisuuksistaan ja uhistaan, jotka liittyvät heidän työhönsä ja kehittymiseensä LUMA-aineiden opetuksen ammattilaisena.

Toiminnan pohdinta

Kun osallistujat ovat suorittaneet tehtävän, heidän tulee jakaa muiden kanssa tunnistamansa vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat sekä keskustella henkilökohtaisen SWOT-analyysin prosessista ja tuloksista.

Kysymyksiä keskustelun tueksi:

1. Kuinka helppoa tai vaikeaa oli tunnistaa omat vahvuutesi verrattuna heikkouksiisi?
2. Kuinka helppoa tai vaikeaa oli tunnistaa kohtaamasi mahdollisuudet ja uhat?
3. Jätitkö huomiotta joitain vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia tai uhkia, jotka muut osallistujat tunnistivat henkilökohtaisissa SWOT-analyseissään?
4. Mitkä aihealueet ovat mielestäsi hyödyllisimpiä työsi, urasi ja ammatillisen kehityksesi suunnittelussa yleensä ja/tai LUMA-aineiden opetuksen alalla?

Joharin ikkuna - Harjoituksen esittely

Yksi hyödyllinen työkalu sekä sisäisen (keitä olemme) että ulkoisen (miten meidät nähdään) itsetuntemuksen parantamiseksi on *Joharin ikkuna*. Psykologit Joseph Luft ja Harry Ingham loivat tämän tekniikan vuonna 1955 ja nimesivät sen yhdistämällä etunimensä. Joharin ikkunaa edustaa neljä ruudukkoa, joissa tiedot itsestä luokitellaan sen mukaan, ovatko ne itsensä tuntemia ja muiden ihmisten tuntemia (Luft & Ingham, 1961):

- (1) Ensimmäinen ruudukko (avoin alue) viittaa itseään koskeviin tietoihin, jotka ovat itsensä tuntemia ja muiden tiedossa. Nämä tiedot ovat julkisia ja ne ovat muiden saatavilla yksilön ja muiden välisen viestinnän ja tietojen vaihdon kautta.
- (2) Toinen ruudukko (sokea alue) viittaa itseään koskevaan tietoon, joka on muiden tiedossa, mutta jota hän ei itse tunne. Nämä ovat asioita meistä, joita muut ihmiset näkevät, mutta joista emme ole tietoisia. Sokean alueen tiedot voivat olla positiivisia tai negatiivisia, ja ne voivat sisältää piileviä vahvuuksia tai parannuskohteita.
- (3) Kolmas ruudukko (vältetty tai piilotettu alue) viittaa itseään koskeviin tietoihin, jotka ovat meille tiedossa, mutta joita muut eivät tunne. Nämä ovat asioita, jotka tiedämme, mutta emme paljasta muille. Piilotettu alue voi koostua yksityisistä tiedoista, jotka yksilö päättää pitää itsellään, kuten salaisuuksista, unelmista ja tietyistä mielipiteistä.
- (4) Neljäs ruudukko (tuntematon) viittaa itseään koskevaan tietoon, jota ei tunneta itselle eikä muille. Me tai muut ihmiset emme ole tietoisia tietyistä tarpeista, motiiveista, tunteista, käyttäytymisestä tai kyvyistä.

Kunkin ruudukon koko ja niiden välinen tasapaino voivat muuttua (Lowe, 2020). Esimerkiksi avointa aluetta voidaan kasvattaa hankkimalla palautetta muilta (ts. oppimalla itsestämme tietoa, josta emme aiemmin tiedeet, vähentää sokeaa ja lisää avointa aluetta) ja jakamalla tietoa itsestämme muiden kanssa (ts. jakamalla muiden kanssa joitain tietoja itsestämme, joita emme aiemmin halunneet paljastaa, vähentää piilotettua ja lisää avointa aluetta).

Joharin ikkunan toteuttaminen

Joharin ikkuna on hyödyllinen tekniikka saada palautetta muilta itsestämme, mutta tätä on lähestyttävä huolellisesti, koska ihmisillä voi olla erilaisia reaktioita erilaisiin hankkimiinsa tietoihin. Joharin ikkunaa käytetään tässä toiminnassa käyttäen vain neutraaleja adjektiveja tai vahvuuksia kuvaavia adjektiveja. Tällä tavoin, koska osallistujat eivät ehkä tunne toisiaan hyvin, he voivat ymmärtää, onko eroa siinä, miten muut näkevät heidät aluksi ja miten he aikoivat tulla nähdyksi, ilman riskiä saada epärealistista negatiivista palautetta.

Tämän toiminnan suorittamiseen tarjotaan kaksi vaihtoehtoa, ja valinta riippuu siitä, kuinka hyvin ryhmän osallistujat tuntevat toisensa:

1. *Vaihtoehto 1:* Jos osallistujat tuntevat toisensa suhteellisen hyvin, koko harjoitus voidaan suorittaa luokassa.
2. *Vaihtoehto 2:* Jos osallistujat eivät tavanneet aiemmin tai eivät tunne toisiaan hyvin, toimintaa voidaan muokata ja se voidaan esitellä luokassa ja lopettaa kotiin vietävänä toimintana.

Vaihtoehto 1.

Osallistujat olisi jaettava pienempiin ryhmiin, joissa on 3-5 jäsentä. Heidän tehtävänsä koostuu kolmesta osasta:

- (1) Jokaiselle osallistujalle annetaan luettelo adjektiiveista (Liite 2. Joharin ikkuna – Adjektiiviluettelo) ja muutama paperi. Adjektiiviluettelon avulla heidän on valittava ja kirjoitettava toimitetuille papereille 10 adjektiivia, jotka kuvaavat itseään ja 10 adjektiivia, jotka kuvaavat jokaista ryhmänsä jäsentä. Tämän osan lopussa jokaisella henkilöllä tulisi olla luettelo 10 adjektiivista, jotka he kirjoittivat itselleen, ja luettelot 10 adjektiivista, jotka he kirjoittivat jokaiselle ryhmänsä jäsenelle.
- (2) Kun listat on tehty, osallistujien on vaihdettava ne niin, että jokaisella osallistujalla on vain itseään kuvaavat listat. Tämän osan lopussa jokaisella tulisi olla luettelo 10 adjektiivista, jotka he kirjoittivat itselleen, ja luettelot, jotka kaikki muut ryhmän jäsenet kirjoittivat hänelle.
- (3) Jokaisen osallistujan tulee jakaa itseään viittaavat adjektiivit Joharin ikkunaan (liite 2. Joharin ikkuna – Joharin ikkunaruuudukko). Osallistujien tulisi jakaa adjektiivit itse tekemästään itseään kuvaavasta luettelosta ja luetteloista, joita muut kirjoittivat heistä seuraavalla tavalla:
 - a. Ensimmäisessä neljänneksessä (itsensä ja muiden tiedossa) osallistujien tulisi laittaa samat adjektiivit itse tekemäänsä luetteloon ja muiden luetteloihin. Tässä vaiheessa voi olla hyödyllistä neuvoa osallistujia ympyröimään itse tekemiensä luetteloiden adjektiivit, jotka vastaavat myös muiden heistä kirjoittamia adjektiiveja, ja kirjoittamaan sitten nämä ympyröidyt adjektiivit ensimmäiseen neljännekseen.
 - b. Toisessa ruudukossa (jota ei tunneta itse ja jota muut tuntevat) osallistujien tulisi kirjoittaa adjektiivit, jotka muut kirjoittivat heistä, mutta he eivät käyttäneet kuvaamaan itseään. Joten tässä heidän pitäisi kirjoittaa vain adjektiivit, jotka muut toivat esiin ja joita ei mainita omassa luettelossaan.
 - c. Kolmannessa ruudukossa (itsensä tuntema ja muiden tuntema) osallistujat luettelevat adjektiivit, jotka he kirjoittivat itsestään, mutta toiset eivät maininneet niistä. Nämä olisivat siis adjektiiveja heidän itse tekemistään listoista, jotka eivät vastaa muiden heistä kirjoittamia adjektiiveja, eli adjektiiveja, joita ei ympyröity heidän itse tekemissään luetteloissa.
 - d. Neljännen ruudukon tulisi pysyä tyhjänä, koska se edustaa piilotettuja tietojamme.

Vaihtoehto 2.

Osallistujat voivat suorittaa tämän harjoituksen kotiin vietävänä toimintana:

- (1) Osallistujille tulee antaa materiaalia toimintaa varten (liite 2. Joharin ikkuna – Adjektiiviluettelo ja liite 2. Joharin ikkuna – Joharin ikkuna) ja annettu yksityiskohtaiset ohjeet toiminnan suorittamisesta, kuvattu vaihtoehdossa 1.
- (2) He voivat suorittaa luokan ensimmäisen tehtävän ja valita ja kirjoittaa adjektiivien luettelon avulla paperille 10 adjektiivia, jotka kuvaavat niitä.
- (3) Heitä voidaan ohjeistaa etsimään 2-3 henkilöä, jotka tuntevat heidät hyvin, kuten perheenjäsenet, ystävät, kollegat koulusta, yliopistosta tai työpaikalta, ja pyytämään heitä kirjoittamaan luettelo heille. Kun heillä on kaikki luettelot, he voivat suorittaa aktiviteetin loppuun.

Toiminnan pohdinta

Samoissa ryhmissä, joissa toiminta suoritettiin (luokassa tai kotona), osallistujien tulee pohtia kokemustaan harjoituksesta:

1. Onko omien listojesi ja muiden sinulle tekemien listojen välillä paljon eroja?
2. Onko itsestäsi tietoa, joita luulit toisten tietävän, mutta he eivät tiedä? Miten voit kertoa näistä tiedoista muille?
3. Opitko toisilta jotain sellaista informaatiota itsestäsi, josta et ollut aiemmin tietoinen? Miten voit hyötyä näistä tiedoista?

Kotitehtävä

Henkilökohtaisen SWOT-analyysin ja Joharin ikkunatoiminnan aikana hankittujen ja kehitettyjen tietojen ja itsetunemuksen perusteella osallistujien on täytettävä itse-esittelykirje hakemukseksi STEM-opettajan tehtävään liittyen alkuperäiseen tehtävään, eli alkuskenaarioon. Itsensä esittelykirjeessä heidän tulisi kuvata itseään mahdollisimman objektiivisesti ja ilmoittaa ammatilliset vahvuutensa, heikkoutensa sekä kohtaamansa mahdollisuudet ja uhat. Itse-esittelykirjeen tulee olla kahdesta kolmeen sivua pitkä ja sisältää päätöskappaleen, jossa esitetään selkeästi yhteenveto siitä, miksi osallistuja tulisi valita LUMA-aineiden opettajan tehtävään.

OPPITUNTI 2. STEM-OPETTAJIEN LUOVUUS JA INNOVOINTI

2.1. TAVOITTEET

Tämän oppitunnin jälkeen oppilaiden pitäisi osata:

- määritellä ja kuvata luovuutta ja innovointia
- ymmärtää divergentin ja konvergentin ajattelun roolin merkitys osana luovuutta
- soveltaa tekniikoita luovan ajattelun ja ongelmanratkaisun parantamiseksi
- tunnistaa luovan ajattelun merkityksen opetuksessa ja ammatillisessa kehittämisessä

2.2. TOIMINNAN RAKENNE

Toiminta		Aika
Oman luovuuden analysointi	Onko luovuus läsnä itse-esittelykirjeessäni (alkuperäisestä skenaariosta)?	10 minuuttia
Divergentti ja konvergentti ajatteluharjoitus	Harjoituksen esittely	5 minuuttia
	Divergentti ja konvergentti ajatteluharjoitus	5 minuuttia
	Keskustelu harjoituksesta	10 minuuttia
Luovan ajattelun ja ongelmanratkaisun aivoriihi	Harjoituksen esittely (oppitunnin 3 seurantaskenaario)	10 minuuttia
	Aivoriihitoiminnan suorittaminen	35 minuuttia
	Keskustelu toiminnasta	15 minuuttia

2.3. MATERIAALIT

Johdanto ja keskeisten termien määritelmät

Luovuutta on vaikea määritellä, mutta se viittaa laajimmin kykyyn tuottaa tai tuottaa ajatuksia, ideoita, ratkaisuja tai tuotteita, jotka ovat sekä omaperäisiä että hyödyllisiä (APA Dictionary of Psychology, n.d.; Runco & Jääkäri, 2012). Siksi luovuus edellyttää sekä omaperäisyyttä tai uutuutta että tehokkuutta, hyödyllisyyttä tai tarkoituksenmukaisuutta (Runco & Jaeger, 2012).

Luovuus on ominaista ihmisille (keitä olemme), prosesseille (miten teemme asioita) ja tuotteille (mitä teemme) (Fisher, 2004). Yksilön tasolla luovuus on kolmen eri osa-alueen tuotosta: (1) asiantuntemus, joka viittaa kaikkeen, mitä yksilö tietää ja voi tehdä työssään; (2) luovan ajattelun taidot, joilla tarkoitetaan yksilön kykyä yhdistää olemassa olevia ideoita uusiksi yhdistelmiksi; ja (3) motivaatio, joka viittaa yksilön tarpeeseen olla luova, ja henkilö voidaan ajaa olemaan luova joko ulkoisesti (esim. palkkioiden ja rangaistusten kautta) tai luontaisesti (esim. henkilökohtaisen edun kautta) (Certo & Certo, 2016).

Luovuus on tärkeää menestykselle koulutuksessa, työssä ja elämässä, ja se on hyvän opettajan olennainen ominaisuus. Siksi on hyödyllistä tietää, miten sitä voidaan parantaa itsessä ja muissa ja miten voittaa luovuuden esteet. Tällä oppitunnilla kuvataan ja harjoitellaan tekniikoita luovan ajattelun ja ongelmanratkaisun edistämiseksi.

Oman luovuuden analysointi

Osallistujien on käytettävä aikaa lukeakseen kotitehtävänäan tekemä itse-esittelykirjeen ja analysoidakseen, onko siinä luovuutta. Heidän tulisi analysoida seuraavat seikat:

1. Vihjasivatko he, että he ovat tai nimenomaisesti kuvailivat itseään luoviksi?
2. Tarjosivatko he kuvauksen tai todisteita luovuudestaan?
3. Osoittivatko he luovuutta jäsentäessään ja kirjoittaessaan itsestään esittelykirjettä?

Divergentti ja konvergentti ajatteluharjoitus

Harjoituksen esittely

Kaksi luovuudelle tärkeää ajattelutyyppiä ovat divergentti ja konvergentti ajattelu. *Divergentti ajattelu viittaa* lukuisten ja vaihtelevien ideoiden ja vastausten tuottamiseen, kun taas *konvergentti ajattelu viittaa* yhden tavanomaisen tai oikean vastauksen löytämiseen tai muistamiseen (Runco, 2014). Esimerkkejä divergentistä ajattelusta ovat tehtävät, joissa tuotetaan useita luovia ratkaisuja tiettyyn ongelmaan, kun taas esimerkkejä konvergentista ajattelusta ovat monivalintatehtävät, joissa on löydettävä tai tunnistettava yksi oikea ratkaisu tai vastaus. Sekä divergentti että konvergentti ajattelu ovat tärkeitä luovuudelle – divergenttiä ajattelua käytetään uusien ja omaperäisten ideoiden tuottamiseen, ja konvergenttia ajattelua käytetään arvioimaan näitä ideoita niiden hyödyllisyyden tai tarkoituksenmukaisuuden kannalta.

Divergentin ja konvergentin ajatteluharjoituksen suorittaminen

Erlaisen ajattelun harjoittamiseksi osallistujien on suoritettava seuraava harjoitus:

Osallistujien on otettava paperi ja lyijykynä. Heillä on 5 minuuttia aikaa keksiä ideoita ja vastauksia seuraavaan tehtävään: *"Tee luettelo läpinäkyvän, muovisen 0,5 litran pullon eri käyttötarkoituksista."* Heidä tulisi neuvoa olemaan arvioimatta tai hylkäämättä ideoitaan tässä vaiheessa, vaan kirjoittamaan ylös kaikki keksimänsä ideat.

Konvergenttisen ajattelun harjoittamiseksi osallistujien on tehtävä seuraava harjoitus:

- (1) Valitse kolme luovinta ideaa, jotka olet tuottanut divergentissä ajatteluharjoituksessasi.
- (2) Arvioi valitut kolme ideaa niiden hyödyllisyyden tai tarkoituksenmukaisuuden kannalta.
- (3) Valitse yksi paras idea, joka on mielestäsi sekä erittäin luova että erittäin hyödyllinen.

Toiminnan pohdinta

Osallistujien tulisi jakaa parhaat ideansa ryhmän kanssa ja keskustella divergentin ajattelun prosessista ja tuotoksista:

1. Kuinka monta erilaista ideaa he keksivät? Kuinka monta näistä ideoista he pitävät epätavallisina ja omaperäisinä? Kuinka moni näistä ideoista on heidän mielestään hyödyllinen?
2. Mitä vaikeuksia he kohtasivat yrittäessään keksiä esineelle uusia ja omaperäisiä käyttötarkoituksia?

Luovan ajattelun ja ongelmanratkaisun aivoriihi

Harjoituksen esittely

Aivoriihi (brain storming) on menetelmä, jota käytetään usein kannustamaan luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisua tuottamalla erilaisia ideoita ja ratkaisuja tiettyyn ongelmaan. Aivoriihi on hyvä tapa kannustaa luovaan ajatteluun monissa LUMA-aineiden opettajien kohtaamisissa ammatillisissa tilanteissa, koska se antaa usein uusia ratkaisuja ongelmaan ja murtaa vakiintuneita ajattelutapoja. Sitä voidaan käyttää yksittäin, mutta sitä käytetään yleisesti myös ryhmien ongelmanratkaisussa.

Tyypillinen aivoriihi alkaa johdannolla aivorihi prosessiin ja sääntöihin. Tässä vaiheessa esitellään ongelma, josta osallistujat keskustelevalta. Aivoriihin toinen vaihe keskittyy ideoiden ja ratkaisujen tuottamiseen annettuun ongelmaan liittyen. Viimeisessä vaiheessa syntyneistä ideoista keskustellaan ja niitä arvioidaan, ja niistä valitaan parhaat.

Jotta tämä tehtävä olisi onnistunut ja tarjoaisi luovia ideoita ja ongelmaan ratkaisuja, on kiinnitettävä huomiota vaiheeseen, jossa ideoita syntyy. Osallistujien on yleensä vaikea hylätä kriittistä ajatteluaan ja ilmaista erilaisia ideoita, koska ihmiset on koulutettu ajattelemaan kriittisesti. Siksi on tärkeää esitellä ja selittää osallistujille huolellisesti joitakin yleisiä aivoriihiä koskevia sääntöjä (esim. Jossey-Bass & Pfeiffer, 1998):

- (1) *Keskity määrään.* Ideoiden tuottamisessa tulisi keskittyä tuottamaan mahdollisimman monta ideaa, koska mitä suurempi ideoiden määrä, sitä todennäköisemmin niiden joukossa on omaperäisiä ja hyödyllisiä ideoita.
- (2) *Ei kritiikkiä.* Ideoita ei pitäisi kritisoida, arvioida ja arvioida niiden keksimisen aikana. Osallistujien tulisi vapaasti ilmaista kaikki ideansa, eivät tuomitse ja arvioi, koska ne hidastavat ideoiden syntymistä.
- (3) *Villit ideat ovat tervetulleita.* Osallistujia kannustetaan jakamaan kaikki keksimänsä ideat, olivatpa ne kuinka huonoja, typerä tai epäkäytännöllisiä tahansa. Joskus parhaat ideat syntyvät vilsimpien ideoiden tutkimisesta ja niiden pohjalta rakentamisesta.
- (4) *Hyödynnä muiden osallistujien ideoita.* Ideoiden yhdistäminen on osa luovaa prosessia, joten osallistujia kannustetaan ehdottamaan parannuksia tai muiden osallistujien tuottamien ideoiden yhdistelmiä.

Aivoriihitoiminnan suorittaminen

Tehtävän aivoriihi liittyy oppitunnin 3 seurantaskenaarion ongelmaan.

Oppitunnin 3 seurantaskenario:

Sait hakemasi työpaikan ja sinut hyväksytään LUMA-aineiden opettajaksi kouluun. Pian uuden työsä aloittamisen jälkeen rehtori on kutsunut kaikki koulun LUMA-aineiden opettajat laatimaan suunnitelman siitä, miten kerätään tarvittavat varat koulun uuden LUMA-aineiden opetuslaboratorion varustamiseksi.

Kaikkien LUMA-aineiden opettajien tulisi muodostaa ryhmä, jonka tehtävänä on tuottaa ideoita LUMA-aineiden opetuslaboratorion varustamiseen tarvittavien varojen keräämiseksi.

Osallistujien tulee tuottaa ideoita ja ratkaisuja seuraavaan ongelmaan:

"Miten LUMA-aineiden opetuslaboratorion varustamiseen tarvittavat varat kerätään?"

Osallistujille olisi korostettava, että heillä on vapaus ajatella kaikkia lähteitä, keinoja ja toimintoja, joita voitaisiin käyttää varojen keräämiseen LUMA-aineiden opetuslaboratorion varustamiseksi. Niiden aivoriihen aikana tuottamille ideoille ei ole rajoituksia.

Aivoriihi koostuu useista vaiheista:

- (1) Osallistujille tulisi antaa 10 minuuttia aikaa ideoita yksilöllisesti ideoita annettuun ongelmaan ja kirjoittaa ne paperille.
- (2) 10 minuutin yksilöllisen ideoinnin jälkeen osallistujia tulisi rohkaista aloittamaan suullisesti ideoidensa jakaminen muun ryhmän kanssa, yksi kerrallaan. On tärkeää, että jokainen ryhmän jäsen saa tilaisuuden kertoa ideoistaan ja että muut jäsenet kuuntelevat. Tässä aivoriihen ryhmävaiheessa osallistujia kannustetaan rakentamaan toistensa ideoita. Tällä tavoin kunkin osallistujan ideoita voidaan edelleen kehittää ja jatkojalostaa. Ryhmän aivoriihivaiheessa tehtävän vetäjän tulee kirjoittaa kaikki ehdotukset ja ideat ylös.
- (3) Kun fasilitaattori on jakanut ja kirjoittanut kaikki ideat ylös, niistä tulisi keskustella ja arvioida ryhmän kanssa.

Vetäjä vastaa aivoriihiprosessin toteuttamisesta. On tärkeää luoda avoin ja rento ilmapiiri, jossa osallistujat voivat vapaasti tuottaa ja jakaa erilaisia ideoita. Siinä vaiheessa, kun ideoita tuotetaan ja jaetaan, fasilitaattorin tulisi kieltää sellaisten sanojen käyttö kuin "ei" tai "mutta" ja rohkaista osallistujia kommentoimaan ideoita positiiviseen sävyyn käyttämällä lauseita, kuten "Se on hieno idea!" Osallistujia tulisi myös rohkaista rakentamaan toistensa ideoiden varaan käyttämällä lauseita, kuten "kyllä, ja..." tai "oikein, ja..." Tilanteissa, joissa ideoiden määrä aivoriihen aikana alkaa vähentyä, fasilitaattori voi rohkaista uuteen tapaan tarkastella ongelmaa, esimerkiksi esittämällä kysymyksen "miksi" (esim. "Miksi tarvitsemme varoja?") tai muuttamalla näkökulmaa (esim. "Miten opiskelijat keräisivät varat laboratorion varustamiseen?").

Toiminnan pohdinta

Kun osallistujat ovat ideoineet kaikki ideat ja fasilitaattori on kirjoittanut ne muistiin, fasilitaattorin tulisi ohjeistaa heitä keskustelemaan ja arvioimaan ideoitaan. Tämä on vaihe, jossa osallistujien tulisi harjoittaa kriittistä ajatteluaan ja pohtia ideoitaan. Ideoiden arviointi olisi suoritettava seuraavien kriteerien avulla:

- (1) Onko mahdollista toteuttaa tämä ajatus?
- (2) Kuinka vaikeaa idean toteuttaminen on?
- (3) Onko meillä resursseja (esim. aikaa, ihmisiä, tietoa) tämän idean toteuttamiseen?

Ehdotettujen kysymysten tarkastelun jälkeen osallistujia kannustetaan muokkaamaan ideoitaan tai päästämään irti ideoista, joita ei ole mahdollista toteuttaa, ja päättämään parhaista ideoista, joita seurata.

OPPITUNTI 3. AMMATILLISET PÄÄTÖKSENTEKO- JA SUUNNITTELUTAIDOT

3.1. TAVOITTEET

Tämän oppitunnin jälkeen oppilaiden pitäisi osata:

- määritellä ja kuvata päätöksentekoprosessi ammatillisella ja henkilökohtaisella tasolla
- määritellä ja kuvata suunnitelmien tekoprosessi ammatillisella ja henkilökohtaisella tasolla
- Käyttää eri tekniikoita päätösten ja valintojen tekemiseen
- Käyttää erilaisia suunnittelutekniikoita
- ymmärtää ajanhallinnan periaatteet

3.2. TOIMINNAN RAKENNE

Toiminta		Aika
Johdatus päätöksentekoon ja suunnitteluun	Oppitunnun 4 seurantaskenaario	5 minuuttia
Päätöksenteko ja valintojen tekeminen	Harjoituksen esittely	10 minuuttia
	Päätöksenteko ja valintojen tekeminen	20 minuuttia
	Keskustelu harjoituksesta	5 minuuttia
Suunnitteluharjoitus	Harjoituksen esittely	10 minuuttia
	Suunnitteluharjoitus	25 minuuttia
	Keskustelu harjoituksesta	15 minuuttia
Kotitehtävä	Mitä ajanhallinta on ja miten sitä voidaan parantaa?	90 minuuttia

3.3. MATERIAALIT

Johdatus päätöksentekoon ja suunnitteluun

Tällä oppitunnilla osallistujien on suoritettava tehtävät, joiden tarkoituksena on oppia ja harjoitella päätöksenteko- ja suunnittelutekniikoita ja -menetelmiä oppitunnissa 4 kuvatun seurantaskenaarion perusteella.

Oppitunnin 4 seurantaskenaario:

Kaikkien koulun LUMA-aineiden opettajien yhteisten ponnistelujen ansiosta koulussa on nyt uusi LUMA-aineiden opetuslaboratorio. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään sitä ideoidensa ja projektiensa toteuttamiseen. Opiskelijoiden on toimittava tilassa LUMA-aineiden opettajien ohjauksessa. Lukuvuoden

alussa kaksi opiskelijaa on hakenut mentorointia projekteihinsa, ja voit hyväksyä vain yhden opiskelijan lukuvuodessa.

Ensimmäinen opiskelija haluaa kehittää mobiilisovelluksen, jossa on yksinkertaisia toimintoja ja tehtäviä STEM-oppimiseen esikoululaisille. Tällä opiskelijalla on erittäin hyvät arvosanat STEM-kouluaineissa, mutta STEM-kokeiden tulosten suhteen hän ei ole luokkansa kärjessä. Hän voitti kuitenkin ensimmäisen sijan kansallisessa STEM-kilpailussa ja neljännen sijan kansainvälisessä STEM-kilpailussa, jossa hän kilpaili toisen aiemmin kehittämänsä mobiilisovelluksen kanssa. Opiskelijana hän on sinnikäs ja ahkera, mutta vain aiheista ja alueista, joista hän on kiinnostunut, mutta hän ei panosta tehtäviin, joista hän ei ole kiinnostunut.

Toinen oppilas haluaa rakentaa pienen omavaraisen puutarhan, jossa koulukeittiön vihanneksia voisi kasvattaa ympäri vuoden. Tällä opiskelijalla on erinomaiset arvosanat STEM-kouluaineissa ja hän on luokkansa kärjessä STEM-kokeiden tulosten suhteen. Hän ei ole toistaiseksi koskaan osallistunut STEM-kilpailuihin. Hän on erittäin sinnikäs ja ahkera, ja hän auttaa usein luokkatovereitaan koulumateriaaleissa ja oppimisessa.

Molemmat projektit ovat mielenkiintoisia ja houkuttelevia. Sinun on päätettävä, ketä opiskelijaa ohjaat, kun olet ottanut järjestelmällisesti huomioon kunkin opiskelijan edut ja puutteet. Kun olet päättänyt, mitä opiskelijaa ohjaat, toinen velvollisuus, joka sinun on suoritettava, on auttaa valittua opiskelijaa kehittämään työsuunnitelma sinun ja opiskelijan tehtävistä että aikatauluista on tehtävä suunnitelma projektille, jotta se saadaan päätökseen yhden lukuvuoden aikana.

Päätöksenteko- ja valintaharjoitus

Harjoituksen esittely

Päätös voidaan määritellä valinnaksi kahden tai useamman käytettävissä olevan vaihtoehdon välillä, ja päätöksenteko on prosessi, jossa valitaan paras vaihtoehto tavoitteidemme saavuttamiseksi (Certo & Certo, 2016; Howard & Abbas, 2016). Me kaikki teemme erilaisia päätöksiä elämässämme – jotkut niistä ovat pieniä ja usein toistuvia jokapäiväisiä päätöksiä, joita teemme hetkessä tai lyhyessä ajassa (esim. mitä paitaa pukea päälle tai mitä syödä lounaaksi); toiset ovat monimutkaisempia ja vaativat enemmän ajattelua (esim. mikä auto ostaa tai missä viettää lomaa); ja jotkut ovat vaikeita, tärkeitä ja niillä voi olla kauaskantoisia seurauksia, mikä vaatii enemmän aikaa ja vaivaa (esim. uran valitseminen) (Howard & Abbas, 2016).

Useita päätöksentekotekniikoita on kehitetty auttamaan meitä tekemään laadukkaita päätöksiä. Jokapäiväisessä elämässä ja työssä kohtaamme usein tilanteita, joissa meidän on päätettävä tiettyjen vaihtoehtojen lukumäärän välillä ottaen huomioon eri tekijät. Luultavasti paras tapa tehdä päätös tällaisissa tilanteissa on käydä huolellisesti läpi käytettävissä olevat vaihtoehdot ja arvioida kutakin useista tekijöistä, jotka on otettava huomioon. Tämä päätöksentekotyöli esitetään päätösmatriisianalyyseissä yhtenä päätöksenteon tekniikoista.

Päätösmatriisi-analyysi koostuu useista vaiheista:

- (1) Ensinnäkin muodostetaan luettelo käytettävissä olevista vaihtoehtoista, joiden välillä meidän on päätettävä. Jos esimerkiksi päätät ostaa uuden auton, on muodostettava luettelo kaikista harkitsemistasi mahdollisista autoista.
- (2) Toiseksi muodostetaan luettelo eri tekijöistä, jotka ovat tärkeitä päätöksemme kannalta. Esimerkissä uudesta autosta päättämisestä nämä voivat olla hinta, nopeus, istuinten lukumäärä, tavaratilan koko jne.
- (3) Kolmanneksi on muodostettava asteikko, jota käytetään kunkin vaihtoehdon arvioimiseen valittujen tekijöiden perusteella. Olisi käytettävä tarkoitukseen parhaiten sopivaa asteikkoa, kuten 1-3 tai 1-5, ja suuremmat luvut osoittavat yleensä suotuisampia luokituksia. Esimerkissä, jossa päätetään uudesta autosta, pistemäärä 1 voi osoittaa, että tekijä tai kriteerit on luokiteltu epätyytyttäväksi, kun taas pisteet 5 voivat osoittaa, että se on luokiteltu erinomaiseksi.
- (4) Jokaiselle valitulle tekijälle voidaan myös antaa painoarvo, joka edustaa sen merkitystä (esim. 1 – matala, 2 – keskitaso, 3 – korkea). Jos esimerkiksi et pidä tavaratilan kokoa erityisen tärkeänä, voit määrittää sille painoarvon 1, ja jos pidät auton hintaa erittäin tärkeänä, voit määrittää sille painoarvon 3.
- (5) Kun vaihtoehtojen ja tekijöiden luettelo, luokitusasteikko ja painoarvot on muodostettu, voidaan kehittää matriisi. Matriisi on esitetty taulukon muodossa, jossa käytettävissä olevat vaihtoehdot voidaan sijoittaa sarakkeisiin ja valitut tekijät riveihin (tai päinvastoin).
- (6) Kun matriisi on muodostettu, käytettävissä olevat vaihtoehdot on pisteytettävä kaikille valituille tekijöille sijoittamalla yksi numeroista asteikosta, jota päätit käyttää taulukon jokaisessa solussa. Kunkin solun pisteet on kerrottava tekijälle määrittämälläsi painolla.
- (7) Kun solujen pisteet on kerrottu painoilla, sarakkeiden pisteet lisätään, ja sarake, jolla on korkein pistemäärä, on voittava vaihtoehto.

Päätöksenteko ja valintojen tekeminen

Liitteessä 3 olevan mallin avulla osallistujien tulisi laatia päätösmatriisi, jonka perusteella he tekevät päätöksen oppitunnin 4 seurantaskenaariosta. Heidän on suoritettava useita vaiheita:

- (1) Laadi luettelo hakijoihin liittyvistä tekijöistä tai kriteereistä, jotka voivat vaikuttaa heidän päätökseensä (esim. arvosanat, luovuus, motivaatio, sinnikkyys, aiemmat saavutukset).
- (2) Kehitä asteikko tekijöiden tai kriteerien arvioimiseksi (esim. 1 – huono – 5 – erinomainen).
- (3) Muotoile painoarvot, jotka edustavat tekijöiden tai kriteerien merkitystä (esim. 1 - matala - 3 - korkea).
- (4) Täytä matriisi ja tee päätös ehdokkaasta.

Toiminnan pohdinta

Harjoituksen jälkeen opiskelijoiden tulee keskustella päätöksentekoprosessista ja tuloksista:

1. Kuinka helppoa tai vaikeaa oli ajatella tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa päätökseen ja painottaa niitä?
2. Vastasiko päätöksentekomatriisiin perustuva päätös sitä, jonka tekisit intuitiivisesti?
3. Millä tavalla voisit käyttää päätöksentekomatriisia tehdessäsi päätöksiä yksityis- ja työelämässäsi?

Suunnitteluharjoitus

Harjoituksen esittely

Suunnittelu on johtamistoiminto, johon kuuluu tavoitteiden asettaminen ja yksityiskohtaisen toimintatavan suunnittelu asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnittelu lisää tuottavuutta, motivaatiota ja laadukkaampia tuloksia (Wilson & Dobson, 2008).

Suunnittelu on toinen tärkeä taito opettajille, jotka ovat usein vastuussa erilaisten pienten ja suurten projektien johtamisesta sekä muiden työn jäsentämisestä ja valvonnasta. Tällaisissa tilanteissa kyky laatia selkeä suunnitelma asettamalla tavoitteita ja määrittämällä tehokkaimmat strategiat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä. Tästä syystä seuraava harjoitus on suunniteltu parantamaan LUMA-aineiden opettajien suunnittelutaitoja, erityisesti projektisuunnittelutaitoja.

Suunnittelu koostuu kahdesta päävaiheesta. Ensimmäinen tärkeä askel suunnittelussa on määrittellä hankkeelle selkeä ja kattava tavoite. Hyödyllinen menetelmä projektin tavoitteen määrittelemiseksi on SMART-tavoitelausekkeiden avulla. *SMART* on lyhenne sanoista specific, mitable, achievable, realistic ja time-bound (esim. CDC, 2018). Toisin sanoen jokainen SMART-tavoiteominaisuus edellyttää seuraavien yksityiskohtien määrittämistä:

- **Specific, Erityisyys – Mitä saavutetaan? Kenen täytyy osallistua? Miksi tämä tavoite on tärkeä?**
- **Mitattavuus – Miten tavoitteen saavuttaminen määritetään? Miten edistystä voidaan mitata?**
- **Saavutettavuus – Onko vastuhenkilöllä tarvittavat taidot tavoitteen saavuttamiseksi? Onko realistista saavuttaa tavoite tietyssä ympäristössä ja tietyissä vaatimuksissa?**
- **Tarkoituksenmukaisuus – Onko projekti ammatillisten tavoitteiden mukainen? Onko se organisaationi tavoitteiden mukainen?**
- **Aikaan sidottu – Onko tavoitteelle määräaika? Onko määräaika realistinen?**

Hankkeen päätavoitteen määrittämisen lisäksi on tarpeen laatia yksityiskohtainen suunnitelma tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Yksi tapa tehdä tämä on laatia projektille *työsuunnitelma*. Työsuunnitelma on visuaalinen esitys kaikista hankkeen loppuun saattamiseen tarvittavista toiminnoista. Se erottaa koko projektin eri osioihin seurataksien projektin vaatimusten kaikkia tasoja (Burghate, 2018). Työsuunnitelma koostuu useista luokista: työpaketit, kunkin työpaketin suorittamiseen tarvittavat erityistehtävät, kunkin tehtävän välitavoitteet tai tuotokset, projektin aikajana ja kustakin

projektitoiminnasta ja tehtävästä vastaavat henkilöt. Seuraavassa on yksityiskohtainen kuvaus kustakin työsuunnitelmaan vaikuttavasta tekijästä.

- *Työpaketit* ovat työsuunnitelmien rakennuspalikoita. Ne koostuvat sarjasta toisiinsa liittyviä tehtäviä. Kun kaikki työpaketit yhdistetään yhteen, ne muodostavat kokonaisuuden. Esimerkki työpaketista voi olla hankkeen hallinnollinen toiminta.
- *Erytistoimet* ovat toimia, jotka muodostavat työpaketin. Esimerkiksi tapaamisen järjestäminen projektin osallistujien kanssa voi olla osa hallinnollisen työpaketin rakennetta.
- *Tuotos* on fyysinen tuotos, joka liittyy projektin tiettyyn tehtävään tai toimintaan, kuten raporttiin, työkaluun tai verkkosivustoon.
- *Virstanpylväs* on hetki projektissa, joka merkitsee muutosta tai saavutuspistettä projektin kehityksessä, kuten projektin loppua tai alkua.
- *Projektin aikajana* viittaa kunkin tietyn toiminnan keston. Kesto voidaan määritellä päivinä, viikkoina, kuukausina tai tunteina.
- *Hankkeen* kustakin toiminnosta vastaava henkilö olisi myös hyvä esittää.

Suunnitteluharjoituksen toteuttaminen

Osallistujien tehtävänä on laatia työsuunnitelma opiskelijaprojektille, jota he päättivät mentoroida. Osallistujien tulisi työskennellä ryhmissä, joissa on 4–5 jäsentä, jotka valitsivat saman projektin mentoroitavikseen. Jokaisella ryhmällä on kaksi tehtävää:

- (1) Tehtävänä on kuvata hankkeen tavoite SMART-tavoitteiden puitteissa (liite 4. Suunnitteluharjoitus – hankkeen tavoite).
- (2) Hankkeen tavoitteen muotoilun jälkeen osallistujien tulisi (ryhmissä) miettiä hankkeen työpaketteja, kunkin työpaketin suorittamiseen tarvittavia erityisiä tehtäviä, kunkin tehtävän välitavoitteita tai suoritteita, kunkin tehtävän suorittamisesta vastaavaa henkilöä ja aikamääreitä, jolloin yksittäiset tehtävät olisi suoritettava niin, että projekti päättyy yhden lukuvuoden aikana. Tämä olisi tehtävä liitteen 4 avulla. Suunnitteluharjoitus – Projektin työsuunnitelma.

Kun teet projektin työsuunnitelman liitteen 4 avulla ”Suunnitteluharjoitus - Hankkeen työsuunnitelma”, osallistujille olisi korostettava, että kaikki erityiset toiminnot olisi toteutettava työsuunnitelmassa aikajärjestyksessä. Joten osallistujien tulisi ensisijaisesti keskittää huomionsa projektin loppuun saattamiseen tarvittaviin erityisiin toimintoihin, niiden kronologiseen aikajanaan ja merkitä vain työpaketti, johon kukin aktiviteetti kuuluu. Esimerkiksi hankkeen ensimmäinen toiminto voisi olla hanke-ehdotuksen tekeminen koulun johtokunnalle (osana hallinnollista työpakettia), joka voi kestää hankkeen ensimmäisen viikon. Projektin toinen ja kolmas viikko voidaan varata materiaalien keräämiseen projektin kehittämää tuotetta varten ja niin edelleen. Koska erityistoimet ovat aikajärjestyksessä, jotkin työosiot on toistettava liitteen 4 ensimmäisessä sarakkeessa. Osallistujille on myös huomautettava, että he voivat tarvittaessa lisätä rivejä työsuunnitelmamalliin.

Toiminnan pohdinta

Työsuunnitelmien valmistuttua kunkin ryhmän edustaja voi esittää työsuunnitelmansa. Esitykset voidaan ryhmitellä valitun opiskelijaprojektin mukaan, ja saman opiskelijaprojektin projektisuunnitelmien eroista voidaan keskustella aktiviteettien kattavuuden, aikataulujen ja vastuiden suhteen.

Kotitehtävä

Johdatus harjoitukseen: Mitä ajanhallinta on ja miten sitä voidaan parantaa?

Joskus luovuutemme, päätöksentekomme, suunnittelumme ja toimintansa loppuun saattaminen henkilökohtaisessa ja ammatillisessa elämässä heikkenevät ajan puutteen tai huonon ajanhallinnan vuoksi. Ajanhallinta voidaan määritellä "käyttäytymiseksi, jonka tavoitteena on saavuttaa tehokas ajankäyttö suorittaessaan tiettyjä tavoitteellisia toimintoja" (Claessens et ai., 2007, s.262).

Käytettävissä on useita tekniikoita, joilla pyritään parantamaan ajanhallintaa sekä henkilökohtaisessa että ammatillisessa elämässä, ja yksi yksinkertainen ja tehokas ajanhallintatekniikka on ajanhallintamatriisi, joka tunnetaan myös nimellä *Eisenhowerin matriisi*, Yhdysvaltain entisen presidentin mukaan. Se on järjestelmä, jossa tehtävät, joita ihmisillä on tehtäväluetteloissaan, jaetaan ja priorisoidaan niiden kiireellisyyden ja tärkeyden mukaan, ja päätetään niiden suorittamiseen käytettävästä ajasta (Bast, 2016). Tehtävät on jaettu neljään osioon:

- (1) Ensimmäinen osio viittaa tehtäviin, jotka ovat sekä *kiireellisiä että tärkeitä*. Nämä ovat tehtäviä, jotka ovat erittäin tärkeitä henkilökohtaisessa tai ammatillisessa elämässämme ja joilla on samalla tiukka ja tiukka aikaraja ja seuraukset, jos niitä ei suoriteta loppuun (esim. valmistautuminen tärkeään tenttiin, projektiraportin kirjoittaminen, jonka määräaika on viikon kuluttua). Koska nämä tehtävät ovat sekä kiireellisiä että tärkeitä, ne on tehtävä ensin.
- (2) Toinen osio viittaa tehtäviin, jotka ovat *tärkeitä, mutta eivät kiireellisiä*. Nämä ovat tehtäviä, jotka voivat tuoda pitkän aikavälin etuja, mutta niitä ei tarvitse suorittaa tiukassa aikataulussa (esim. ilmoittautuminen opettajien koulutukseen, ajokortin hankkiminen). On tärkeää ajoittaa tietty aika, jolloin nämä tehtävät tehdään, jotta niistä ei tule kiireellisiä. Tämä on ajanhallinnan päätavoite – käyttää aikaa tärkeisiin asioihin ja tehdä ne ennen kuin niistä tulee kiireellisiä.
- (3) Kolmas ruudukko viittaa tehtäviin, jotka ovat *kiireellisiä, mutta eivät tärkeitä* (esim. puheluiden, sähköpostien tai tekstiviestien hallinta). On myös suositeltavaa ajoittaa nämä tehtävät niin, että niistä ei tule usein keskeytyksiä. On myös mahdollista siirtää nämä tehtävät jollekin toiselle, jos se on mahdollista. Näihin toimiin olisi käytettävä mahdollisimman vähän aikaa.
- (4) Neljäs osio viittaa tehtäviin, jotka *eivät ole kiireellisiä eivätkä tärkeitä* ja nämä tulisi poistaa tehtävälistoiltamme.

Kotitehtävä: Täydennä Eisenhower-matriisisi

Kun olet oppinut perusasiat ajanhallintatyökalusta, yritä käyttää sitä ajanhallintataitojesi parantamiseen käyttämällä liitteessä 5 olevaa mallia:

- (1) Luo luettelo kaikista ammattisi tehtävistä, jotka sinun on suoritettava seuraavassa kuussa. Luettelo voi sisältää kaikki ammatilliset tehtävät ja tavoitteet.
- (2) Kun tehtäväluettelo on luotu, yritä järjestää luettelon kohteet niiden tärkeyden ja kiireellisyyden mukaan ruudukkoihin.
- (3) Kun olet luonut Eisenhower-matriisin, tee aikataulu tehtävistäsi matriisin ruudukkojen mukaan ja varaa aika, jolloin suoritat ne.

OPPITUNTI 4. AMMATILLISEN ITSEJOHTAMISEN ESTEET

4.1. TAVOITTEET

Tämän oppitunnin jälkeen oppilaiden pitäisi osata:

- tunnistaa subjektiiviset ja objektiiviset esteet ammatillisessa työssä ja kehityksessä
- tunnistaa luovan ajattelun, päätöksenteon ja suunnittelun esteitä
- suunnitella toimenpiteitä ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteiden poistamiseksi

4.2. TOIMINNAN RAKENNE

Toiminta		Aika
Ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteet	Ammatillisen työn ja kehittymisen esteiden tunnistaminen	15 minuuttia
	Luovuuden, päätöksenteon ja suunnittelun esteiden tunnistaminen	15 minuuttia
Ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteiden voittaminen	Ammatillisen kehittymisen painopisteiden valinta	20 minuuttia
	Ammatillisen kehityssuunnitelman laatiminen	40 minuuttia

4.3. MATERIAALIT

Ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteet

Tässä moduulissa hankitut tiedot ja taidot integroidaan täyttämällä seuraava tehtäväluettelo liitteenä 6 olevan mallin mukaisesti:

- (1) Osallistujien on palattava henkilökohtaiseen SWOT-analyysiinsä, joka tehtiin oppitunnilla 1. Heidän tulisi analysoida heikkouksien ja uhkien tuloksia ja tunnistaa ne, jotka voivat aiheuttaa esteitä heidän ammatilliselle työlleen ja kehitykselleen seuraavilla aloilla:
 - koulutus, pätevyudet, todistukset
 - tiedot ja taidot
 - tunteet, vietit, tarpeet
 - piirteet, ominaisuudet
 - kiinnostuksen kohteet ja motivaatio
 - ympäristö, jossa he opiskelevat tai työskentelevät
- (2) Muistele oppituntien 2 ja 3 luovuus-, päätöksenteko- ja suunnittelutehtäviä ja yritä tunnistaa ongelmat ja esteet, joita he kohtasivat yrittäessään luoda ja arvioida ideoita, muotoilla päätöksiä ja kehittää työsuunnitelmia. Heidän tulisi myös yrittää tunnistaa ongelmat ja esteet,

jotka estävät heitä olemasta luovempia, tekemään parempia päätöksiä, asettamaan tavoitteita ja suunnittelemaan toimia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ammatillisessa työssään ja kehityksessään.

- (3) Kun he ovat laatineet luettelot esteistä, jotka he tunnistivat kustakin tehtävästä, heidän tulisi arvioida nämä esteet ja merkitä ne, joiden he uskovat olevan muutettavissa.

Ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteiden voittaminen

Kun osallistujat ovat tunnistaneet ammatillisen työnsä, kehityksensä ja itsensä johtamisen esteet ja valinneet ne, jotka heidän mielestään voidaan voittaa, tässä toiminnassa he käyttävät moduulissa hankittuja tietoja ja taitoja suunnitellessaan näiden esteiden voittamista.

Osallistujien on suoritettava seuraavat tehtävät liitteenä 7 olevaa mallia käyttäen:

- (1) Niiden esteiden joukosta, jotka he tunnistavat esteiksi, jotka he voivat voittaa, heidän tulisi valita vähintään kolme, joiden he katsovat olevan tärkeimpiä esteitä ammatillisuudessaan ja siinä kehityksessään.
- (2) Valittujen esteiden kohdalla heidän tulisi käyttää aikaa ideoiden ideoimiseen siitä, miten ne voidaan parhaiten ylittää, eli voittaa. Kun he ovat ideoineet, heidän tulisi arvioida tuottamansa ideat niiden hyödyllisyyden tai tarkoituksenmukaisuuden suhteen ja valita parhaat. Jos he eivät pysty päättämään useiden vaihtoehtojen välillä, he voivat kehittää päätöksentekomatriisin ja valita näiden ideoiden välillä.
- (3) Kun he ovat valinneet ratkaisut kullekin esteelle, heidän on ilmoitettava valitut ratkaisut tavoitteina, jotka he aikovat saavuttaa, käyttämällä SMART-lausekkeita.
- (4) Lopuksi niiden olisi laadittava suunnitelma siitä, miten he saavuttavat nämä tavoitteet, mukaan lukien toimet, todisteet näiden toimien loppuun saattamisesta ja aikataulus.

MODUULIN PÄÄTTÄMINEN

TOIMINNAN RAKENNE

Toiminta	Aika
Yhteenveto, arviointi ja johtopäätös: Uudelleen kontekstualisointi	30 minuuttia
Päätössanat ja palaute	15 minuuttia

MATERIAALIT

Yhteenveto, arviointi ja johtopäätös: Uudelleen kontekstualisointi

Osallistujien tulee keskustella:

- (1) miten moduulissa käytettyjä tekniikoita voidaan yleisesti soveltaa heidän työelämässään ja työuransa aikana
- (2) miten moduulissa opittuja tekniikoita voidaan käyttää opiskelijoille heidän itsensä johtamisen parantamiseksi.

LÄHTEET

- American Psychology Association. (n.d.). Creativity. In *APA Dictionary of Psychology*. Retrieved January 2, 2022, from <https://dictionary.apa.org/creativity>
- American Psychology Association. (n.d.). Self-analysis. In *APA Dictionary of Psychology*. Retrieved January 2, 2022, from <https://dictionary.apa.org/self-analysis>
- Burghate, M. (2018). Work Breakdown Structure: Simplifying Project Management. *International Journal of Commerce and Management*, 3(2), 453-461.
- Bast, F. (2016). Crux of Time Management for Students. *Resonance*, 21(1), 71-88.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2018). *Evaluation Briefs No. 3b – Writing SMART Objectives*. Retrieved from <https://www.cdc.gov/healthyyouth/evaluation/pdf/brief3b.pdf>
- Certo, S. C., & Certo, S. T. (2016). *Modern Management – Concepts and Skills*. Pearson.
- Claessens, B. J. C., van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R.A. (2007). A Review of the Time Management Literature. *Personnel Review*, 36(2), 255-276. <https://doi.org/10.1108/00483480710726136>
- Eurich, T. (2019). What Self Awareness Really Is (And How to Cultivate It). In D. Goleman, R. S. Kaplan, S. David, & T. Eurich (Eds.), *Self-Awareness (HBR Emotional Intelligence Series)* (pp. 11- 37). Harvard Business Press.
- Fisher, R. (2004). What is Creativity? In R. Fisher & M. Williams (Eds.), *Unlocking Creativity Teaching Across the Curriculum* (pp. 6-20). David Fultom Publishers.
- Goleman, D. (2019). The First Component of Emotional Intelligence. In D. Goleman, R. S. Kaplan, S. David, & T. Eurich (Eds.), *Self-Awareness (HBR Emotional Intelligence Series)* (pp. 1- 11). Harvard Business Press.
- Goleman, D. (2000). An EI-Based Theory of Performance. In D. Goleman, & C. Cherniss (Eds.), *The Emotionally Intelligent Workplace: How to Select for, Measure, and Improve Emotional Intelligence in Individuals, Groups, and Organizations*. Jossey-Bass.
- Howard, R. A., & Abbas, A. E. (2016). *Foundation of Decision Analysis*. Pearson.
- Jossey-Bass & Pfeiffer (1998). Brainstorming. *The Pfeiffer Library*, 26, 1-9. Retrieved from <http://home.snu.edu/~jsmith/library/body/v26.pdf>
- London, M., Sessa, V. I., & Shelley, L. A. (2023). Developing Self-Awareness: Learning Processes for Self- and Interpersonal Growth. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 10(1), 261-288.
- Lowes, R. (2020). Knowing You: Personal Tutoring, Learning Analytics and the Johari Window. *Frontiers in Education*, 5(101). doi: 10.3389/educ.2020.00101
- Luft, J., & Ingham, H. (1961). The Johari Window: A Graphic Model of Awareness in Interpersonal Relations. *Human Relations Training News*, 5(9), 6-7.
- MindTools. (n.d.). *Decision Matrix Analysis*. <https://www.mindtools.com/aksic2i/decision-matrix-analysis>
- Runco, M. A. (2014). *Creativity Theories and Themes: Research, Development, and Practice*. Amsterdam: Elsevier.
- Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The Standard Definition of Creativity. *Creativity Research Journal*, 24(1), 92–96.
- Wilson, S. B., & Dobson, M. S. (2008). *Goal Setting: How to Create an Action Plan and Achieve Your Goals*. American Management Association.

LIITTEET

LIITE 1. Henkilökohtainen SWOT-analyysi ammatillisella alalla

VAIVAT
<p><i>Missä asioissa, jotka liittyvät (tulevaan) uraasi LUMA-aineiden opettajana, olet erityisen hyvä - joko luonnollisten kykyjen tai oppimisen ja kokemuksen kautta?</i></p> <p>Kysy itseltäsi esimerkiksi joitakin seuraavista kysymyksistä:</p> <ul style="list-style-type: none">- Mitä konkreettisia pätevyksiä sinulla on (esim. tutkinto, todistus, koulutus, harjoittelu), jotka liittyvät STEM-alaan, opetukseen tai molempiin?- Onko sinulla tiettyä kokemusta työskentelystä ja/tai vapaaehtoistyöstä, mahdollisesti STEM-aineisiin tai opettamiseen liittyen? Voisiko tällainen kokemus edistää (tulevaa) uraasi LUMA-aineiden opettajana?- Onko sinulla kokemusta työskentelystä erilaisissa ympäristöissä ja/tai eri väestöryhmien kanssa, mikä voisi olla hyödyllistä ammatilliselle kehityksellesi LUMA-aineiden opettajana?- Mitä erityistä tietoa sinulla on, mikä voisi olla hyödyllistä ja hyödyllistä LUMA-aineiden opetuksessa?- Mitä erityisiä taitoja sinulla on, jotka voisivat olla hyödyllisiä ja hyödyllisiä LUMA-aineiden opetuksessa?- Mitä hyödyllisiä piirteitä, ominaisuuksia tai arvoja sinulla on, jotka antavat sinulle edun muihin verrattuna? Voisivatko ne olla hyödyllisiä ja hyödyllisiä LUMA-aineiden opetuksessa (uralla)?- Mitkä ovat muita henkilökohtaisia vahvuuksiasi (esim. kiinnostuksen kohteet, harrastukset), joista voisi olla hyötyä LUMA-aineiden opetuksessa (uralla)?- Mistä saavutuksistasi ammatillisessa kehityksessä tai uralla olet yleisesti ottaen ylpein?- Mitä teet paremmin kuin muut? Voiko tästä olla hyötyä ammatissa, joka liittyy STEM: ään, opetukseen tai molempiin?- Mitkä muut ihmiset (esim. ystäväsi, työtoverisi) sanoisivat vahvuuksiksesi? Voivatko nämä vahvuudet olla hyödyllisiä ja hyödyllisiä LUMA-aineiden opetuksessa (uralla)?
OMINAISUUDET:

HEIKKOUKSIA

Missä asioissa, jotka liittyvät (tulevaan) uraasi LUMA-aineiden opettajana, et ole niin hyvä - joko luonnollisesti tai et vain hankkinut tietoja tai taitoja?

Kysy itseltäsi esimerkiksi joitakin seuraavista kysymyksistä:

- Mitä konkreettista pätevyyttä sinulta puuttuu, mutta haluaisit saada (esim. tutkinto, todistus, koulutus, harjoittelu), joka liittyy STEM-alaan, opetukseen tai molempiin?
- Onko sinulla kokemusta työskentelystä ja/tai vapaaehtoistyöstä, joka voisi edistää (tulevaa) uraasi LUMA-aineiden opetuksessa?
- Onko sinulla kokemusta työskentelystä tietyissä ympäristöissä ja/tai tiettyjen väestöryhmien kanssa, mikä voisi auttaa sinua kehittymään ammatillisesti LUMA-aineiden opettajana?
- Mitä erityistä tietoa luulet puuttuvan, mikä voisi olla hyödyllistä ja hyödyllistä LUMA-aineiden opetuksessa?
- Mitä erityisiä taitoja luulet puuttuvan, jotka voisivat olla hyödyllisiä ja hyödyllisiä LUMA-aineiden opetuksessa?
- Onko sinulla tiettyjä piirteitä, ominaisuuksia tai arvoja, jotka voisivat estää sinua työelämässäsi ja kehityksessäsi, erityisesti LUMA-aineiden opetuksessa (ura)?
- Mitä ammatillisia tilanteita tai tehtäviä yleensä vältät ja miksi?
- Mitä huonoja tapoja sinulla on ammatillisessa työssäsi? Voisivatko nämä tavat pidätellä sinua LUMA-aineiden opetuksessa (ura)?
- Mitä ympärilläsi olevat ihmiset (esim. ystävät, työtoverit) näkisivät heikkouksinasi? Voivatko nämä heikkoudet olla este LUMA-aineiden opettamiselle (urallasi)?

HEIKKOUKSIA:

MAHDOLLISUUKSIA

Kun otat huomioon vahvuutesi ja heikkoutesi, mieti, miten voisit kehittyä ja hyötyä ammatillisesti (tulevana) LUMA-aineiden opettajana? Mitä ulkoisia mahdollisuuksia sinulla on edistää ammatillista kehitystäsi?

Kysy itseltäsi esimerkiksi joitakin seuraavista kysymyksistä:

- Onko olemassa akateemisia mahdollisuuksia, joihin voit tarttua (esim. apurahamahdollisuudet, projektit, joihin voit osallistua), jotka voisivat tehostaa (tulevaa) LUMA-aineiden opetusta (uraa)?
- Voitko hankkia lisää tai parempaa koulutusta (esim. osallistua kursseille, koulutukseen, koulutukseen, joka voi edelleen kehittää tietojasi ja/tai taitojasi), joka voisi edistää (tulevaa) LUMA-aineiden opetustasi (uraasi)?
- Tunnetko ihmisiä, jotka ovat osallistuneet STEM-aineisiin liittyviin koulutuksiin, kursseihin, ohjelmiin ja/tai harjoittelupaikkoihin ja/tai sinua kiinnostavaan opetukseen ja jotka voivat jakaa kokemuksensa kanssasi?
- Onko sinulla käytettävissäsi muita saatavilla olevia tukimuotoja ammatilliseen kehitykseen (esim. neuvojat, koulutuskeskukset) LUMA-aineiden opetuksessa?
- Onko akateemisessa ohjelmassasi tai työpaikallasi STEM-aineisiin ja/tai opetukseen liittyvää tarvetta, jota kukaan ei täytä, mutta voisit täyttää?
- Mitä voit tehdä kiinnittäaksesi huomiota itseesi ammatillisesti?

MAHDOLLISUUKSIA:

UHKIA

Kun otetaan huomioon vahvuutesi ja heikkoutesi, mitkä ulkoiset vaikutukset voivat vaikuttaa kielteisesti ammatilliseen alaan (tulevana) LUMA-aineiden opettajana?

Kysy itseltäsi esimerkiksi joitakin seuraavista kysymyksistä:

- Onko sinulla tällä hetkellä esteitä koulutuksessasi tai työpaikallasi?
- Kilpaileeko joku kollegoistasi kanssasi projekteista, toiminnoista tai rooleista?
- Onko uusia trendejä, teknologioita tai prosesseja, joihin et voi tai ole osallistunut ja jotka estävät sinua kehittymästä? Voisiko tämä olla uhka LUMA-aineiden opetuksellesi (urallesi)?
- Voiko jokin heikkouksistasi johtaa uhkiin?

UHKIA:

LIITE 2. Joharin ikkuna-aktiviteetti

Luettelo adjektiiveista

Kykenevä	Onnellinen	Kärsivällinen
Mukautuva	Idealistinen	Voimakas
Rohkea	Itsenäinen	Ylpeä
Rauhallinen	Nerokas	Hiljainen
Huolehtiva	Älykäs	Säteilevä
Iloinen	Introvertti	Rento
Fiksu	Asiantunteva	Uskollinen
Monimutkainen	Looginen	Impulsiivinen
Itsevarma	Rakastava	Uteltias
Luotettava	Kypsä	Itsevarma
Arvokas	Vaatimaton	Itsetietoinen
Energinen	Hermostunut	Järkevä
Ekstrovertti	Tarkkaavainen	Ujo
Ystävällinen	Järjestelmällinen	
Avulias		

Joharin ikkuna

	Tiedetään itsestä	Ei tiedossa itsellä
Toisilla tiedossa		
Ei tiedossa toisilla		

LIITE 3. Päätöksenteon matriisi

Arviointiasteikko:

___ - ___

Tekijät	Painoarvo/Painotus	Ehdokas 1	Ehdokas 2
Pisteet yhteensä			

LIITE 4. Suunnitteluharjoitus

Hankkeen tavoite

SPESIFINEN	
MITALLINEN	
SAAVUTETTAVA	
RELEVANTTI	
AIKAAN SIDOTTU	

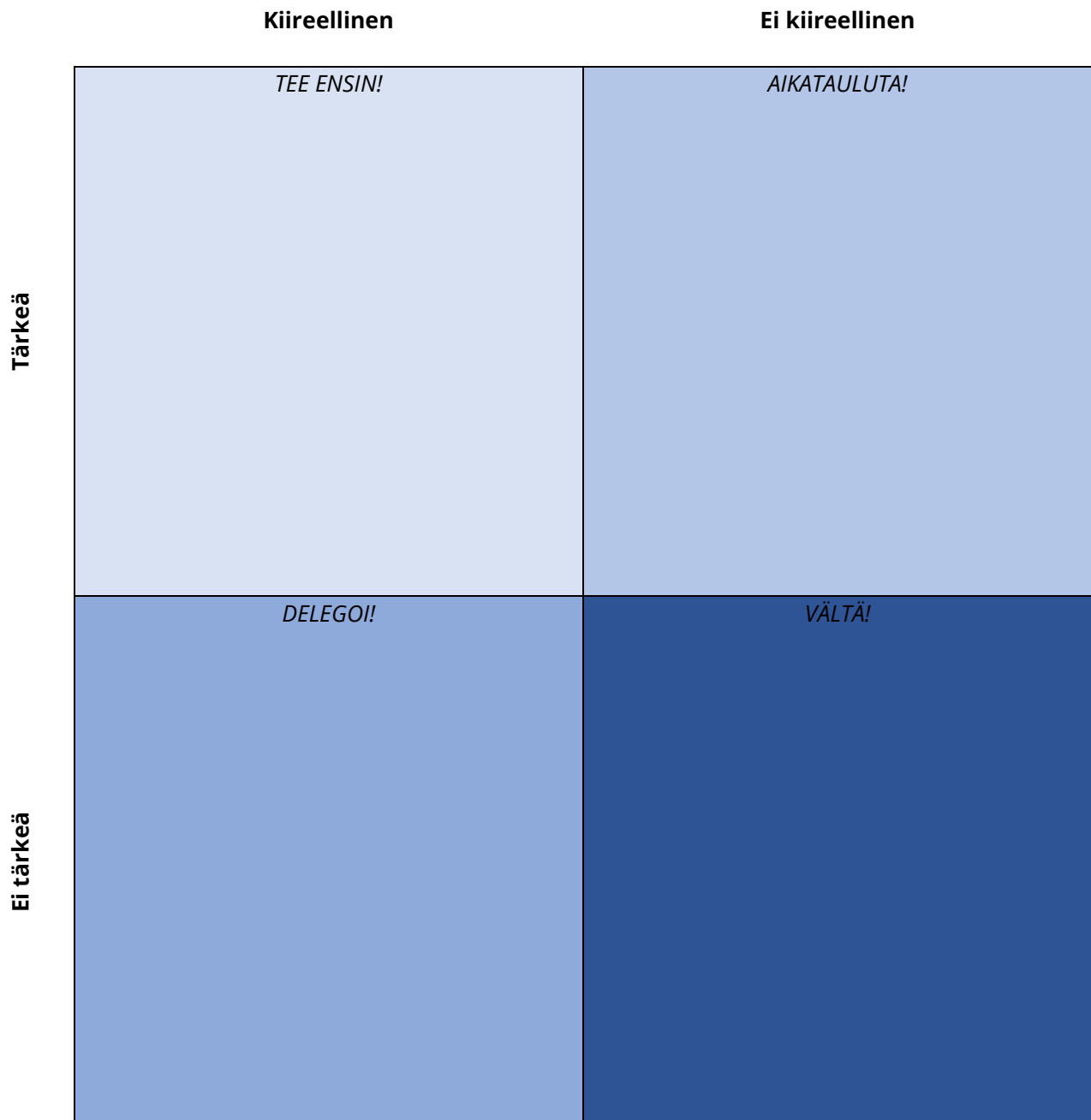

Projektin työsuunnitelma

Työvaihe	Eriyiset toimet	Virstanpylvääät tai suoritteet (esim. kirjallinen hanke-ehdotus)	Aikajana (toiminnan kesto) (esim. hankkeen ensimmäinen viikko)	Vastuuhenkilö (esim. opettaja, opiskelija)

LIITE 5. Ajanhallinta: Eisenhowerin matriisi

LIITE 6. Ammatillisen työn, kehittymisen ja itsensä johtamisen esteet

Ammatillisen työn ja kehittymisen esteet	Voinko voittaa sen?
Luovuuden esteet:	Voinko voittaa sen?
Päätöksenteon esteet:	Voinko voittaa sen?
Suunnittelun esteet:	Voinko voittaa sen?

LIITE 7. Ammatillisen kehittymisen suunnitelma

Tavoitteet	Aktiviteetit Tavoitteiden saavuttaminen	Mittari(t) saavutetusta osaamisesta	Aikaikkuna
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
...			

KIITOKSET

Tämä toimintakäsikirja on laadittu osana High Fliers -hanketta, jota rahoitettiin Erasmus+ -ohjelmasta.

Kiitämme moduulin pilotointiin osallistuneita opettajia, opiskelijoita ja yliopisto-/tutkimushenkilöstöä erityisesti Varaždinin läänin kouluille ja huippuyksiköille. Kiitämme myös yhteistyökumppanimme Janja Sušićia hänen panoksestaan moduuliin, materiaaleihin ja pilotointiin.

Haluamme ilmaista syvän kiitollisuutemme muille kumppanimaille ja niiden osallistujille, jotka ovat pilotoineet tätä moduulia ja antaneet arvokasta palautetta moduulin sisällön parantamiseksi, sekä kansallisen arviointilautakunnan ja kansainvälisen neuvottelukunnan jäsenille moduulin sisältöön liittyvistä ammatillisista kommentista ja kehitysideoista.